

LAK

landelijk actie komitee

scholieren

Onze visie over de toekomstige examens

Dit document bestaat uit een verslag/gedicht over het congres met een interview. Hierna volgt de algemene visie.

14 december 2005 was het LAKS aanwezig bij een congres van het SBO over examinering. Naast sprekers van CEVO en CITO, werd ook aan scholieren gevraagd wat zij vonden van examens. Stagiaire Fatima Kaisamba Bellay schreef er bovenstaand gedicht over.

Het verslag van het interview lees je hieronder.

Interview met scholieren

Joost Huijberts, 6 VWO,
Oscar Romero, Hoorn,
profiel Natuur & Techniek

Fatima Bellay, 4 VMBO KB,
Bredero College,
Amsterdam, Handel &
Administratie

Simone de Ruyter, 5 havo, Maerlant Lyceum, Den Haag, profiel Natuur en Gezondheid

Mo Abbas, 6 VWO, Maerlant Lyceum, Den Haag, profiel NG & NT

door Jan Wagemakers

Zou je, als dat kon, op een ander moment examen doen?

Simone denkt van wel, maar alleen als alle stof voor die tijd behandeld is. Joost ziet een zelfde probleem. Alleen wat belangrijk is, dus waar hij voor gekozen heeft, wil hij eerder afronden. Zijn profielvakken vindt hij belangerijker dan de rest van de vakken. Mo ziet mogelijkheden om hoger te scoren als hij zijn vakken kan verdelen over het jaar, omdat hij zich dan beter kan voorbereiden.

Wil je een ander type leraar? een leraar die je tot het laatst begeleidt?

Simone vindt dat haar leraren 'het hebben opgegeven'. Ze wil actievere les krijgen, want wat is de bonus van iemand die geen begeleiding biedt. Leraren passen in de

Het congres

Vandaag was ik bij een congres

De dingen die ter sprake kwamen waren een wijze les

De soms grappige vertellende sprekers vertelden

Hadden veel te melden, legden regels uit die later zouden gelden

Er komt een nieuwe examen regeling

een andere beleid maar ook een nieuwe verdeling

tot hopelijk niemands spijt

Meningen worden uitgesproken, ideeën worden aanbevolen

Tijden en plaatsen worden afgesproken

Met het ministerie, CITO, CEVO en scholen

Wij de studenten waren uitgenodigd

Onze meningen waren niet bepaald overbodig

Zenuwachtig voelde ik me toen ik het podium op krom

Misschien was dit geen goed idee, misschien was dit stom?

Maar naderhand begon ik mij op mijn gemak te voelen

Het was niet zo eng als het leek, de meeste mensen zeiden dat ik het goed deed

Kun je, je het voorstellen een hele zaal vol mensen

Die niks anders willen dan luisteren naar jouw wensen

Het is een dag om nooit te vergeten

Beste moment van mijn leven

Het is een geluk en ervaring dat ik opnieuw naar wil streven

Kortom een ervaring dichten schrijven waard

Van zulke momenten in je leven heb je maar een paar

Fatima Kaisamba Bellay

toetscultuur en werken daar duidelijk naar toe. De rol van de leraar is dan niet meer actief. Dat is misschien wel relaxt, maar het werkt niet.

Ben je bang voor je examen?

Fatima vindt het zeker spannend. Vooral na deze dag heeft ze het gevoel helemaal niet goed geïnformeerd te zijn. Maar 'volgens haar juffrouwen en meesters gaat ze wel slagen'. Gelukkig maar.

Moet er iets veranderen aan examens in de toekomst? wat zou je doen als je 1 dag minister was?

Joost vindt het allemaal wel aardig gaan, maar spreiding van examens lijkt hem wel wat. Als minister pleit hij ervoor dat de stof eerder af moet zijn, zodat je tijd hebt om naar je examen toe te werken.

Simone komt met een vernieuwende gedachte; buiten de eindtermen kijken. Het zou goed zijn als je als scholier een module kunt kiezen waar je op getoetst wordt. Gewoon, op een gebied dat je interesse heeft.

Mo baalt ervan zo passief naar het examen toe te werken. De reden dat hij nu zo gemotiveerd is, is dat hij niet langer op dezelfde school zit.

Minister Fatima zou zorgen voor meer voorbereiding, zodat ze niet zo in paniek hoeft te zitten.

Heb je al eens een proefexamen gedaan? moeten er sowieso examens zijn??

Fatima vindt van wel. Joost vindt ook dat je iets moet afsluiten, zodat je weet wat je waard bent. "Het examen is dan niet eens zo'n heel verkeerde oplossing". Mo: "Je weet wat je kunt. Het is voor jezelf goed, en voor je vervolgopleiding".

Die Eindexamenklachtenlijn van het LAKS, moeten we die serieus nemen?

Natuurlijk! het toont de praktijk van de examens, daar moet je iets mee doen! CEVO en Cito moeten serieus luisteren naar leerlingen.

Ooit gespiet?

Opeens blijken onze vier scholieren modelleerlingen. Nee, nooit. Spieten heeft volgens Joost geen zin. Leerlingen zien geen oplossing in het opslaan van hun complete boek in hun grafische rekenmachines.

Mening van de scholier over (de toekomst van) toetsen en examineren in het VO

Een examen dat meer op maat is voor de leerling. Dat klinkt goed?! Maar wat betekenen die 15 actiepunten voor de doelgroep? Gaan we in de toekomst toewerken naar een klachtenloze Eindexamenklachtenlijn? Of moeten we de telefoonlijn in de toekomst het hele jaar door geopend houden?

Het LAKS ziet op tal van punten problemen rijzen die de organiseerbaarheid en het werken op maat in de weg staan. Ook zien wij in de serie maatregelen die wordt omschreven in de uitwerkingsnotitie examens Koers VO een gevaar voor het waarborgen van de kwaliteit van het onderwijs en de paspoortfunctie van het diploma.

Ginjaar-Maas noemde in een recente uitzending van Netwerk “het studiehuis een huis waar zo’n tien jaar aan gebouwd moet worden”. Het LAKS hoopt voor alle 900.000 middelbare scholieren die Nederland rijk is, dat een dergelijke experimentele instelling niet van toepassing is op de Koers Examens. Wij willen ervoor waken dat scholieren de dupe worden van experimenten. Het LAKS pleit daarom alleen experimenten uit te voeren die een extreem hoge kans van slagen hebben. Tevens zullen er voor scholieren die betrokken zijn bij experimenten extra garanties moeten worden geboden, zoals het aanbieden van een extra herkansing.

Het LAKS ondersteunt het plan om meerdere examenmomenten per jaar mogelijk te maken. Scholieren zijn positief over het plan om leerlingen de mogelijkheid te bieden om in het voorlaatste jaar een centraal examen te kunnen afleggen. Deze flexibiliteit sluit aan bij leerlingen die de capaciteit hebben de examenstof sneller eigen te maken, kortom maatwerk ten top! Het aanbieden van meerdere examenmomenten schept inderdaad mogelijkheden voor leerlingen die “klaar” zijn met de stof. Een ander belangrijk punt is dat scholieren niet meer afhankelijk zijn van een momentopname. Tijdens dit ene examenmoment is het goed mogelijk dat een leerling net ziek is of zich door persoonlijke omstandigheden niet kan concentreren waardoor het examen net wat minder gaat. Bovendien is het een verbetering voor leerlingen die slecht met de spanning van één examenmoment om kunnen gaan.

Al jaren pleit het LAKS voor het neerzetten van een nieuwe balans in de beoordeling tussen het centraal en schoolexamen waarin 75% van het eindcijfer wordt bepaald door het schoolexamen en 25% van het cijfer door het centraal examen. Vermindering van het gewicht van het centraal examen zal namelijk een vermindering van de druk voor de scholier tot gevolg hebben en hem minder afhankelijk maken van dat (vooralsnog) ene examenmoment.

Dat betekent wel dat er meer aandacht moet komen voor de kwaliteit van het schoolexamen. Docenten moeten meer informatie krijgen over hoe ze goede toetsen kunnen maken en de regels die scholen formuleren voor het schoolexamen moeten beter en sluitender geformuleerd worden zodat scholieren daar gemakkelijker rechten aan kunnen ontleen. Er kunnen natuurlijk altijd fouten in een examen sluipen, maar die moeten dan wel eerder ruiterlijk worden toegegeven!

Simone de Ruyter, voorzitter van het LAKS, over het invoeren van meerdere examenmomenten per jaar: “Ik denk dat het goed is om (nog) meer toetsmomenten te hebben omdat dat een beter beeld geeft van wat je als leerling kan. Sommige mensen zijn nu eenmaal heel zenuwachtig voor een examen.” En over competenties en competentietoetsing: “In de toekomst wordt er meer getoetst op vaardigheden? Ik denk dat dat niet zo’n goed idee is aangezien hogescholen en universiteiten nu al klagen dat eerstejaars te weinig weten. Het mag ons niet ontbreken aan kennis...”

Centrale examens worden aantrekkelijker met computer toepassingen. Dat staat voor scholieren buiten kijf. Hoewel ICT vele mogelijkheden biedt voor verbetering van het afnemen van examens, zijn er veel voorwaarden waaraan moet worden voldaan voordat examens met behulp van ICT kunnen worden afgenomen. Deze randvoorwaarden staan goed omschreven op de website van de CEVO. Deze lijst met adviezen voor scholen bij de organisatie van examens waarbij de computer een rol speelt ziet het LAKS als voorwaarden waar een school aan moet voldoen alvorens over te gaan tot het afnemen van examens met de computer. Het LAKS vreest dat de eerstkomende jaren op middelbare scholen onvoldoende kennis en middelen aanwezig zijn om aan deze voorwaarden te voldoen. Docenten zijn nu eenmaal niet zo handig als 'de jeugd van tegenwoordig'...

Vanuit het VMBO zijn steeds meer geluiden te horen om het examen in het VMBO af te schaffen. In plaats van dit examen zouden doorlopende leerlijnen met het mbo gerealiseerd kunnen worden. Met name intersectorale programma's zouden daar meer baat bij hebben. De stof die nu nog vanuit het PTA (programma van toetsing en afsluiting) behandeld moet worden, past vaak niet meer binnen deze programma's waarin vakken geïntegreerd zijn. In plaats van toetsing van de PTA stof kan de VMBO leerling beoordeeld worden via een portfolio. Dit levert verschillende winstpunten op. Enerzijds door het terugdringen van voortijdig schoolverlaten, mede door het verbeteren van de aansluiting VMBO-MBO en MBO-HBO, anderzijds door de interne doorstroom in het MBO te verbeteren. Het LAKS ziet mogelijkheden voor deze constructie, zij het met enige nuancering. VMBO leerlingen hebben aangegeven moeite te hebben met het enkele toetsmoment zoals dat er nu ligt. Bovendien hebben leerlingen te kennen gegeven dat het diploma een behoorlijke push voor het zelfvertrouwen is. Dit wil het LAKS dan ook behouden. Een portfolio in combinatie met behoud van het diploma kunnen aan deze tegenstrijdigheden tegemoetkomen. Het geeft de mogelijkheden om de druk die nu op één moment ligt te spreiden.

Tot slot: maatwerk is alleen mogelijk als de direct betrokkenen werkelijk betrokken worden bij beleidsontwikkeling. Scholieren zijn de belanghebbenden en deskundigen die geraadpleegd dienen te worden, omdat zij de kennis en kunde in huis hebben te beoordelen of de invloeden op hun examens gewenst zijn.